

Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Кафедра української мови і літератури

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ
ФАХОВОГО ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЕКТУ МАГІСТРІВ**

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 «Філологія»

035.01 українська мова та література

освітня програма Українська мова і література

Миколаїв – 2018

УДК 821.161.2
ББК 83.3 (4Укр)
М 11

Рекомендовано до друку рішенням кафедри української мови і літератури Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського (протокол № 2 від 12 вересня 2018 р.).

Автор-укладач к.філол.н., доцент кафедри української мови і літератури Бондар Людмила Олександрівна.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Філатова Оксана Степанівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови і літератури Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.

Ситченко Анатолій Люціанович – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.

М 11   **Методичні рекомендації щодо організації виконання та захисту фахового інноваційного проекту магістрів** / авт.-уклад. Л.О.Бондар – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2018. – 48 с.

© Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського, 2018

ЗМІСТ

Загальні положення про фаховий інноваційний проект.....	4
Розподіл функцій керівника та виконавця фахового інноваційного проекту.....	10
Вибір та затвердження теми інноваційного фахового проекту. визначення основних завдань дослідження.....	13
Основні етапи розробки інноваційного фахового проекту.....	16
Структура та зміст інноваційного фахового проекту.....	18
Вимоги до оформлення інноваційного фахового проекту.....	22
Апробація результатів дослідження та прогнозування перспективи реалізації інноваційного фахового проекту.....	26
Захист інноваційного фахового проекту та критерії його оцінювання.....	27
Прикінцеві положення.....	37
Додатки.....	38
Для нотаток.....	48

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ФАХОВИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЕКТ

Міністерство освіти і науки України розпочало курс на оптимізацію вітчизняної системи освіти шляхом інтенсивного розвитку інноваційних моделей навчання та управління освітніми закладами усіх рівнів. Інновації в освіті входять до комплексної державної програми сталого розвитку країни, орієнтованого на творення нового суспільства. Основні положення щодо інноваційної діяльності країни прописані в Концепціях державної інноваційної політики України, Законі України «Про інноваційну діяльність», Положенні «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» тощо.

Підготовка майбутніх спеціалістів філологічного спрямування в закладах вищої освіти вимагає врахування умінь та навичок інноваційної діяльності, що визначатиме їх ефективність та конкурентоспроможність на ринку праці. Сучасна освіта передбачає відкритість, соціальну орієнтованість щодо культурних, економічних, історичних, екологічних та інших процесів.

Поняття «**інновація**» (від латинського *innovātiō* – оновлення, зміна) є універсальним та характеризується міждисциплінарністю. Відповідно до його тлумачення визначається сферою застосування (промисловість, економіка, ІТ-технології, маркетинг, культура тощо).

Інновації – введений у вжиток новий або значно покращений продукт (ідея, товар, послуга) або процес, або новий організаційний метод у діловій практиці, організації робочих місць або в зовнішніх зв'язках.

Інноваційний проект – комплекс спрямованих на досягнення наукового результату шляхом здійснення інновацій, у тому числі по комерціалізації наукових досягнень у галузі гуманітаристики.

Інноваційна інфраструктура – сукупність організацій, що сприяють реалізації інноваційних проектів, включаючи надання управлінських, матеріально-технічних, фінансових, інформаційних, кадрових, консультаційних та організаційних послуг.

Отже, істотною особливістю інновацій є нове тобто інше, що стає відмінним від існуючого продукту, послуги. Крім того, слід зазначити, що інновація не обов'язково повинна бути технічною і взагалі чимось речовим. Це може бути нова ідея.

Як правило, інноваціям передуює науково-дослідна діяльність, пов'язана з появою нововведення. Ідея нововведення може виникнути у вигляді інвенції, ініціації або дифузії інновації.

Інвенція – це ідея, пропозиція або проект, які після опрацювання стануть інновацією.

Ініціація – це рекомендації щодо вдосконалення науково-технічної, організаційної, виробничої або комерційної діяльності, метою яких є початок інноваційного процесу або його продовження (розвиток).

Дифузія – пропозиція щодо використання ідеї інновації, яку вже було обґрунтовано і впроваджено.

У залежності від змін, що вносяться, виділяють інновації: радикальні, покращуючі, модифікаційні.

У залежності від розповсюдження інновації бувають одиничні та дифузні.

За наступністю виділяють інновації: скасовуючі, заміщені, зворотні, відкриваючі, ретровведення.

За обсягом розрізняють інновації локальні, системні та стратегічні.

За інноваційним потенціалом та ступенем новизни інновації бувають радикальні, комбіновані та удосконалюючі.

Інноваційна діяльність – діяльність (включаючи наукову, технологічну, організаційну, комерційну діяльність), спрямована на реалізацію інноваційних проектів, а також на створення інноваційної інфраструктури та забезпечення її діяльності.

Законодавством України передбачено такі форми здійснення інноваційної діяльності:

- ✓ державне (комунальне) здійснення інноваційної діяльності, що здійснюється органами державної влади або органами місцевого самоврядування за рахунок бюджетних коштів та інших коштів відповідно до закону;
- ✓ комерційне здійснення інноваційної діяльності, що здійснюється суб'єктами господарювання за рахунок власних або позичкових коштів з метою розвитку бази підприємництва;
- ✓ соціальне здійснення інноваційної діяльності, що здійснюється в об'єкти соціальної сфери та інших невиробничих сфер;
- ✓ іноземне здійснення інноваційної діяльності, що здійснюється іноземними юридичними особами або іноземцями, а також іншими державами;
- ✓ спільне здійснення інноваційної діяльності, що здійснюється суб'єктами України разом з іноземними юридичними особами чи іноземцями.

Отже, до основних ознак інноваційної діяльності слід віднести таке:

1) основним предметом є впровадження, використання та комерціалізація результатів наукових досліджень і розробок у соціальну сферу;

2) об'єктом виступають нематеріальні блага – результати інтелектуальної діяльності (результатів наукових досліджень і розробок), які доводяться до стану інноваційного продукту та впроваджуються як інновації;

3) має довгостроковий характер;

4) властивий високий ступінь непередбачуваності наслідків та результатів, що дозволяє говорити про її ризиковий характер;

5) викликає позитивні суспільно-культурні зрушення;

б) одним із результатів її здійснення є підвищення конкурентоспроможності суб'єктів та продукції, що ними випускається на базі реалізації інновацій.

Інноваційна діяльність охоплює такі основні різновиди робіт:

1) розроблення проекту реалізації об'єкта інтелектуальної діяльності (інноваційного проекту) в межах створення інноваційної розробки;

2) підготовчі роботи з упровадження об'єкта інтелектуальної діяльності, в результаті виконання яких об'єкт інтелектуальної власності набуває характеристик інноваційного продукту;

3) фінансування робіт із реалізації інноваційного проекту щодо впровадження та використання результатів наукових досліджень і розробок, тобто інвестування коштів у нематеріальні об'єкти;

4) упровадження або використання інноваційного продукту, тобто реалізація інновації, наслідком чого стають доповнення чи зміни в сфері філології.

Закон України «Про інноваційну діяльність» розрізняє поняття інноваційного продукту.

Інноваційний продукт є результатом виконання інноваційного проекту і науково-дослідною розробкою нової технології (в тому числі інформаційної) та відповідає таким вимогам:

- ✓ він є реалізацією (впровадженням) об'єкта інтелектуальної власності, на які дослідник може отримати державні охоронні документи (патенти, свідоцтва) чи ліцензії, або реалізацією (впровадженням) результатів досліджень;
- ✓ розробка продукту підвищує вітчизняний філологічний рівень;
- ✓ в Україні цей проект реалізовано вперше, або якщо не вперше, то порівняно з іншим аналогічним дослідженням він уточнює, додає нові ідеї філологічних студій.

Інноваційний потенціал філолога – сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості дослідника, який виявляє готовність вдосконалювати наукову діяльність, наявність внутрішніх засобів та методів, здатних забезпечити цю готовність.

Наявність інноваційного потенціалу магістра визначають наступні чинники:

- ✓ творча здатність генерувати нові ідеї;
- ✓ високий культурно-естетичний рівень, освіченість, інтелектуальна глибина і різнобічність інтересів;

- ✓ відкритість особистості педагога новому і сприйняття різних ідей, думок, поглядів, концепцій, що базуються на толерантності особистості, гнучкості та широті мислення.

Можна виокремити такі *критерії готовності магістра до інноваційної діяльності в сфері філології*:

- ✓ усвідомлення необхідності інноваційної діяльності;
- ✓ готовність до творчої діяльності щодо нововведень;
- ✓ упевненість у тому, що зусилля, спрямовані на нововведення, принесуть позитивний результат;
- ✓ узгодженість особистих цілей з інноваційною діяльністю;
- ✓ готовність до подолання творчих невдач;
- ✓ органічність поєднання інноваційної діяльності, особистої, фахової культури;
- ✓ рівень психолого-педагогічної та методичної готовності до інноваційної діяльності;
- ✓ позитивне сприйняття, переосмислення свого минулого досвіду і його залучення до розробки інновації;
- ✓ здатність до фахової рефлексії.

Інноваційна спрямованість визначається критеріями філологічних інновацій, до яких відносять:

- ✓ *новизну*, що дає змогу визначити рівень оригінальності досвіду. Розрізняють абсолютний, локально-абсолютний, умовний, та суб'єктивний рівні новизни;
- ✓ *оптимальність*, яка сприяє досягненню високих результатів за найменших витрат часу фізичних і розумових сил учасників педагогічного процесу;
- ✓ *результативність та ефективність*, що означає певну стійкість позитивних результатів у діяльності філолога;
- ✓ *можливість творчого застосування нових результатів у масовому досвіді*, що передбачає придатність апробованого досвіду для масового упровадження в філологічний обіг.

Інновації конкретизуються як у цілісній конструкції дослідницького процесу, так і в кожному конкретному його елементі:

- ✓ цільова складова впливає на структуру і зміст навчального плану та програми як окремої дисципліни, так і усього комплексу навчальних дисциплін, орієнтує на певний прогнозований науковий результат;
- ✓ змістова складова впливає на зміст та структуру як окремих навчальних дисциплін, так і на освіту в цілому;
- ✓ оцінна складова впливає на зміст, методи, форми контролю і оцінювання навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Інноваційний процес розгортається за такою логікою:

1) *виникнення* – відбувається теоретична розробка нововведення та

організується інформаційно-роз'яснювальна робота;

2) *засвоєння* – здійснюється апробація нововведення та діагностика результатів;

3) *насичення* – якщо результат інноваційного проекту позитивний, відбувається широке упровадження інновації в суспільну практику;

4) *рутинізація* – інновація перетворюється в звичайну норму, традицію;

5) *криза* – нововведення повністю вичерпує свої можливості, а його результати можуть погіршуватися;

6) *фініш* – інновація завершує своє існування, на її зміну приходять інші нововведення.

Отже, зважаючи на те, що на сьогодні, характерною ознакою навчального процесу у вищих навчальних закладах є інноваційність, яка дозволяє сформувати в майбутніх спеціалістів навички самостійного одержання нових знань, стимулює творчі здібності кожного, формує активну життєву позицію, то ж створення «Фахових інноваційних проектів» є на часі.

Фаховий інноваційний проект (ФІП) – це самостійна індивідуальна кваліфікаційна робота з елементами дослідництва та інновацій, а також розробкою практичної реалізації створеного інтелектуального продукту. Вона є підсумком теоретичної та практичної підготовки в рамках нормативної та вибіркової складових освітньо-професійної програми підготовки магістрів. Фаховий інноваційний проект є формою контролю набутих магістром знань, умінь, навичок, необхідних для виконання професійних обов'язків, передбачених навчальними програмами фахової підготовки.

Навчання за освітньо-науковою програмою підготовки магістра передбачає відведення 30% навчального часу на дослідницьку-інноваційну діяльність, результатом якої стає проведення наукових досліджень і розробка практичної реалізації ФІП та його апробація під час виробничої практики. ФІП є продовженням курсової роботи магістра, що виконується під час першого року навчання за програмою підготовки магістрів. Курсова робота магістрантів націлена передусім на теоретичну розробку майбутнього ФІП, яка стає підґрунтям для подальшої практично-пошукової реалізації у вигляді експерименту, побудові алгоритму, моделі тощо, та представлення у практичній частині ФІП.

Виконання і захист проекту є завершальним етапом навчання студентів (слухачів) за освітньо-професійною (освітньо-науковою) програмою підготовки магістрів та формою атестації здобувачів вищої освіти. Фаховий інноваційний проект також може стати стартовим майданчиком для подальшої професійної самореалізації, що на відмінну від традиційних магістерських робіт у ньому передбачено розширення можливостей практичної реалізації, а також отримання практичних навичок інноваційної діяльності як у сфері філології, що може бути

реалізовано в традиційних професіях редактора, коректора, перекладача, диктора, діловода та нових напрямках – спіч-райтера, рерайтера, копірайтера, контент-менеджера, SMM-фахівця, кейвордиста, SEO-копірайтер, PR-менеджер, Web-редактора тощо.

РОЗПОДІЛ ФУНКЦІЙ КЕРІВНИКА ТА ВИКОНАВЦЯ ФАХОВОГО ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЕКТУ

Керівником фахового інноваційного проекту може бути один з провідних науково-педагогічних працівників з науковим ступенем кандидата або доктора наук, який має досвід інноваційних розробок у відповідній науковій галузі.

Керівник фахового інноваційного проекту (ФІП) здійснює наступні функціональні обов'язки:

1. Узгоджує зі студентом-магістрантом тему фахового інноваційного проекту, що може відповідати як його індивідуальній науковій діяльності, так науково-дослідній темі кафедри при урахуванні спеціальності та спеціалізації магістерської програми, потреб установ, організацій, які можуть бути замовником інноваційної розробки.
2. Затвердження керівників фахових інноваційних проектів відбувається на засіданні кафедри, що фіксується в протоколі засідання, на основі якого видається відповідний наказ.
3. Визначає разом із виконавцем ФІП основні завдання та обговорює етапи їх реалізації.
4. Надає допомогу в підготовці індивідуального плану роботи та контролює його виконання.
5. Здійснює аналіз етапів виконання ФІП та корегує за необхідністю хід виконання проекту.
6. Рекомендує студентові необхідну нормативну, навчальну, довідкову літературу та інші джерела для самостійного опрацювання.
7. Надає консультативну допомогу під час виконання магістром ФІП.
8. Контролює самостійну роботу магістранта над проектом.
9. Заохочує виконавця до науково-дослідної роботи та допомагає знайти сфери практичної реалізації ФІП.
10. Допомагає магістранту готувати наукові публікації, сприяє їх публікації у фахових виданнях. Націлює на впровадження розробок у практичній діяльності. Заохочує виступи з доповідями на науково-практичних конференціях, семінарах, симпозіумах, круглих столах.
11. Несе відповідальність за випадки академічного плагіату в змісті роботи.
12. Готує об'єктивний відгук на ФІП перед її захистом.
13. Допомагає в підготовці виконавця ФІП до захисту, обговорює з ним шляхи використання мультимедійних можливостей для представлення проекту.
14. Бере участь у засіданнях кафедри, на яких обговорюються питання підготовки магістрами ФІП, а також під час попереднього захисту.

15. Забезпечує зовнішнє рецензування, апробацію, впровадження ФІП, що передбачені вимогами та процедурою публічного захисту інноваційної розробки.

16. У разі визнання членами атестаційної комісії під час захисту результатів ФІП як дійсно інноваційних, допомагає оформити документи на отримання авторського свідоцтва або патенту на інноваційну розробку.

Керівник ФІП несе відповідальність за якість виконання своїх функціональних обов'язків.

Функції магістранта щодо виконання фахового інноваційного проекту:

1. Студент-магістрант визначається з темою ФІП відповідно до спеціальності та спеціалізації магістерської програми.
2. Разом із керівником формулює основні завдання та обговорює етапи їх реалізації.
3. Складає індивідуальний план роботи і відповідає за його вчасне виконання.
4. Добирає і опрацьовує нормативні документи, навчальну, наукову й довідкову літературу та інші джерела.
5. Критично аналізує позиції різних авторів на проблеми, що мають безпосереднє відношення до роботи та визначає своє особисте ставлення до них.
6. Узагальнює матеріали та застосовує сучасні методи і методики наукових досліджень.
7. Використовує набуті в процесі навчання теоретичні знання, практичні навички.
8. Опановує методику досліджень стосовно об'єкта, предмета дослідження, мети, завдань.
9. Знаходить аналоги розв'язання проблеми у вітчизняній та зарубіжній практиці, адаптує їх до конкретного предмета (об'єкта) дослідження.
10. Самостійно приймає оптимальні рішення.
11. У період практики на основі теоретичних положень та методики досліджень ґрунтовно і всебічно вивчає стан справ у реальних умовах із предмета досліджень та добирає фактичний матеріал.
12. На основі теоретичних положень (перший розділ) та фактичного стану справ з предмета досліджень (другий розділ) опрацьовує третій проектно-інноваційний, конструктивний розділ, робить висновки і подає керівникові на перевірку.
13. Усуває суттєві недоліки, що виявились у процесі попереднього захисту на кафедрі.
14. Отримує відгук керівника ФІП;

15. Використовуючи сучасні інформаційні технології, готує презентацію ФП, яку демонструє під час попереднього захисту на кафедрі, а в подальшому – на засіданні екзаменаційної комісії (ЕК).
16. Подає роботу з відгуком керівника до розгляду на засіданні ЕК.
17. Отримує рецензію на роботу від науково-педагогічного працівника іншої кафедри, факультету та готує відповіді на зауваження.
18. Подає електронну версію ФП до бібліотеки для перевірки на плагіат не пізніше ніж за 10 днів до захисту перед ЕК.
19. Несе персональну відповідальність за наявність академічного плагіату в роботі.
20. Доповідає на засіданні ЕК відповідно до графіка, встановленого випусковою кафедрою, деканатом факультету.

Магістрант повинен виконувати перераховані вище функції у строки, визначені керівником. Він несе особисту відповідальність за якість виконання, автентичність роботи та своєчасність підготовки матеріалів.

ВИБІР ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО ФАХОВОГО ПРОЕКТУ. ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАВДАНЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

Вибір проблеми дослідження – відповідальний момент, від якого значною мірою залежить успіх всього дослідження магістранта. Проблема дослідження визначається виходячи з його наукових інтересів, наукової діяльності керівника проекту, тематики наукових досліджень кафедри, замовлень різних установ, організацій тощо.

Вибір проблеми наукових досліджень для виконання ФІП не обмежується окремими галузями освіти і науки, видами діяльності, організаційно-правовими формами та формами власності підприємств, установ та організацій, на матеріалах яких буде ґрунтуватися інноваційна розробка. Як правило, вибір студентом теми ФІП обумовлений виконанням окремих індивідуальних робіт з елементами наукових досліджень у минулому. Такий підхід до організації процесу написання дослідницької роботи є ефективним, адже в процесі поточного навчання студенти вже набули певних знань з обраної проблеми досліджень, тому здатні більш професійно вирішувати питання удосконалення фахової майстерності.

Право вибору теми магістерської роботи надається студенту в межах орієнтовної тематики, яка розробляється керівником, відповідною випусковою кафедрою та погоджується з деканатом факультету, що забезпечує реалізацію вибіркової складової освітньої програми підготовки магістрів з урахуванням пропозицій і потреб установ, організацій.

При виборі теми ФІП слід керуватися власними навчальними та науково-дослідними інтересами, наявністю теоретичної бази та власних розробок, можливістю отримання необхідних матеріалів під час проходження виробничої практики, орієнтацією на характер майбутньої професійної діяльності.

Теми ФІП освітньо-наукової програми підготовки магістрів повинні відповідати науковій тематиці випускової кафедри, а для спеціалізацій з можливостями перехресного вступу повинні відображати сутність попередньо набутої та обраної спеціалізації.

Тематика ФІП на кафедрі поновлюється кожного навчального року, студент або слухач магістратури має право самостійного вибору теми магістерської роботи в межах освітньої програми.

Оновлюючи тематику проектів, випусковій кафедрі необхідно дотримуватися такої структури: 25% – теми фундаментального характеру (базові теми), 60% – теми інноваційного характеру (відповідають проблемам практики),

15% – теми неординарного характеру (підтвердження або спростування існуючих гіпотез).

При виборі теми ФІП слід враховувати її актуальність і новизну, наявність наукової бази для виконання, можливість отримання та опрацювання експериментального матеріалу, наявність власних науково-технічних і методичних розробок, майбутнє місце працевлаштування.

Виконання інноваційного фахового проекту базується на матеріалах обраного об'єкту дослідження. Крім того, визначається місце об'єкта дослідження в районі (регіоні, відповідній галузі). Не дозволяється виконувати ФІП кільком студентам однієї академічної групи з однієї і тієї ж теми.

Якщо однакову тему проекту виявило бажання розробляти кілька студентів, то остаточне рішення приймає завідувач кафедри, виходячи зі строків (дати) подання заяв студентами (слухачами) на кафедру.

Вибрана студентом тема закріплюється за ним на підставі його письмової заяви на ім'я завідувача кафедри (Додаток 1).

Студентам заочної форми навчання пропонується обирати тему ФІП з урахуванням потреб організацій, установ, де вони працюють.

Закріплення магістрантами тем ФІП і керівників оформлюється наказом ректора за поданням кафедри, деканату відповідного факультету протягом чотирьох місяців від дня зарахування.

Тема ФІП може бути уточнена за заявою магістранта на засіданні відповідної кафедри, але не пізніше, ніж за чотири місяці до визначеного терміну подання завершеної магістерської роботи до захисту. Зміна теми магістерської роботи оформлюється наказом ректора університету за поданням кафедри, деканату відповідного факультету після узгодження з навчальним відділом університету.

Для наукового керівництва магістерською роботою наказом ректора за поданням відповідної кафедри призначається керівник. За магістрантом закріплюється один керівник, але допускається також наявність консультанта.

Керівниками магістерських робіт можуть бути науково-педагогічні працівники з науковим ступенем доктора наук чи досвідченого кандидата наук, коло наукових і фахових інтересів яких відповідає тематиці магістерської роботи.

За одним керівником закріплюється до восьми студентів (слухачів) магістратури на навчальний рік згідно з наказом Міністерства науки і освіти України від 07.08.2002 р. № 450 «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково- педагогічних працівників вищих навчальних закладів».

Метою ФП є проведення теоретичних чи практичних досліджень, поглиблене осмислення професійної проблеми, розробка інноваційних пропозицій у певній сфері наукової діяльності та заходів щодо їх впровадження.

Завдання ФП залежить від освітньої програми підготовки магістрів і полягає у дослідженні об'єкта, науковому обґрунтуванні результатів дослідження та практичному використанні їх у професійній діяльності.

У процесі виконання ФП магістрант відповідно до кваліфікаційних вимог повинен проявити такі компетенції:

- ✓ знання загальнотеоретичних, професійно орієнтованих і спеціальних дисциплін, які розкривають теоретичні основи та практичні питання обраної спеціальності;
- ✓ вміння відбирати, систематизувати та обробляти інформацію відповідно до цілей дослідження;
- ✓ вміння формулювати наукові висновки й обґрунтовувати конкретні пропозиції щодо вдосконалення роботи або управління реальним досліджуваним об'єктом;
- ✓ вміння визначати і використовувати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ у прикладній галузі.

ФП має характеризуватися логічністю, доказовістю, аргументованістю і відповідати таким вимогам:

- ✓ містити ґрунтовний аналіз досліджуваної проблеми;
- ✓ містити самостійні дослідження, розрахунки, виконані на комп'ютері;
- ✓ мати належне оформлення;
- ✓ мати всі потрібні супровідні документи;
- ✓ бути виконаною і поданою на кафедру за три тижні до захисту.

ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗРОБКИ ІННОВАЦІЙНОГО ФАХОВОГО ПРОЕКТУ

Термін виконання ФПП визначається графіком, затвердженим на кафедрі.

ФПП має виконуватися студентом у повній відповідності до затверджених календарного плану та завдання. У випадках відставання від графіка студент зобов'язаний дати пояснення своєму керівникові або завідувачеві кафедри.

На період виконання магістерської роботи на кафедрі складається графік консультацій наукового керівника, згідно з яким забезпечується систематична співпраця студента і керівника над магістерською роботою.

Систематичні консультації допомагають студенту у виборі методів дослідження, у контролі за дотриманням вимог до змісту і оформлення роботи, у своєчасному усуненні відхилень. Оперативне й уважне виконання рекомендацій керівника сприяє своєчасному поданню ФПП та є запорукою його успішного захисту.

Відповідно до календарного плану студент має подавати роботу частинами на перегляд, а у встановлений графіком кінцевий термін подає завершену магістерську роботу на рецензування науковому керівникові.

У разі позитивної рецензії наукового керівника роботу передають на розгляд завідувачеві кафедри, який має прийняти рішення про допуск студента до захисту роботи на засіданні ЕК.

Після завершення всіх потрібних попередніх процедур по кафедрі ФПП передається на рецензію.

Список рецензентів складається на кафедрі не пізніше як за 4 тижні до завершення виконання магістерських робіт і затверджується завідуючим кафедри або деканом факультету.

Орієнтовними етапами підготовки й захисту магістерської роботи є:

- ✓ вибір теми та затвердження її на засіданні кафедри;
- ✓ написання магістрантом заяви на ім'я завідувача кафедри про дозвіл виконувати роботу з обраної теми та призначення наукового керівника;
- ✓ складання та виконання завдання і календарного графіка роботи (Додаток 2);
- ✓ складання робочого плану магістерської роботи;
- ✓ підбір і аналіз джерел;
- ✓ збір фактичного матеріалу, проведення дослідно-пошукової роботи;
- ✓ написання тексту, апробація результатів на конференціях, публікація статей, тез доповідей тощо;
- ✓ практична реалізація інноваційного проекту під час проходження виробничої практики та внесення можливих корективів, доопрацювань;

- ✓ підготовка звіту щодо можливостей практичної реалізації ФІП у подальшій професійній діяльності, спираючись на досвід виробничої практики;
- ✓ ознайомлення наукового керівника з текстом роботи та надання індивідуальних консультацій, проведення семінарів для групи студентів, що виконують ФІП на споріднені за змістом чи характером теми;
- ✓ остаточне оформлення ФІП й передача його науковому керівникові й рецензенту;
- ✓ підготовка пояснювальної записки і проекту ФІП для представлення роботи екзаменаційній комісії;
- ✓ попередній захист ФІП на кафедрі;
- ✓ передача та реєстрація ФІП й супровідних документів для екзаменаційної комісії;
- ✓ публічний захист кваліфікаційного проекту перед екзаменаційною комісією.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ІННОВАЦІЙНОГО ФАХОВОГО ПРОЕКТУ

Фаховий інноваційний проект передбачає розкриття сутності й актуальності обраної проблеми дослідження, визначення рівня її попередньої розробки. ФІП націлений на встановлення елементів наукової новизни, а також її суспільного значення. Тема інноваційної розробки повинна розглядатися всебічно шляхом аналізу науково-методичної літератури, практичного досвіду і розробок, завдяки спостереженню за суспільними явищами, фактами, у ході проведення експерименту, опитування тощо.

Обсяги ФІП складає 70-100 сторінок основного друкованого тексту. До основного тексту не входять сторінки зі списком використаних джерел, переліком умовних позначень і додатками, а також сторінки основного змісту без тексту, на яких розміщені лише таблиці, схеми, малюнки (ці сторінки входять до загального обсягу тексту роботи).

Зміст проекту визначається його темою і відображається в плані, розробленому за допомогою наукового керівника. Відповідно до обраної теми студент самостійно або за рекомендацією керівника добирає наукові джерела інформації та складає проект плану, який обговорює з керівником.

План ФІП має бути детальним і містити: вступну частину; основні розділи (розділи наукових досліджень за тематикою, що відповідає суті спеціальності, за якою навчається магістрант, або напряму наукових досліджень відповідної випускової кафедри та можливу евристично-практичну частину); висновки; список використаних джерел та додатки.

Завдання в розділах обов'язково погоджуються з науковим керівником магістерської роботи.

Крім теоретико-аналітичних розділів кваліфікаційний ФІП може містити елементи мультимедійних та мережевих розробок за темою роботи. Зокрема, у ФІП може пропонуватися інформація щодо нових інноваційних технологій (комп'ютерні, інтерактивні методи у філології, коучінг), щодо форм роботи в них. Інноваційним продуктом науково-дослідної розробки магістрантів-філологів можуть бути:

- ✓ хмарні сервіси;
- ✓ Вікіенциклопедія;
- ✓ веб-сайти;
- ✓ онлайн-курси;
- ✓ віртуальні інформаційні простори;
- ✓ електронні дискусії;
- ✓ технології тестування;
- ✓ комп'ютерна обробка тексту;

- ✓ редагування тексту;
- ✓ форматування тексту;
- ✓ комп'ютерний переклад тексту тощо.

Перелік розділів кваліфікаційної роботи визначає керівник роботи. У разі необхідності та в суперечливих моментах, керівник ФІП може взяти на себе відповідальність за правильність виконання всіх його розділів.

Розв'язання основних задач проекту повинно ґрунтуватися на аналізі відомих досліджень і розробок предмета дослідження, описаних в науковій літературі та достовірних джерелах інформації. Об'єктивність і достовірність вибору оптимальних варіантів методів дослідження, а у випадку наявності елементів дослідно-практичних розробок, які бажано підтвердити практичною апробацією та обґрунтуванням доцільності використання та новизною проекту. Рекомендується використовувати варіантні підходи до розв'язання задач дослідження.

Для розв'язування дослідницьких й практичних задач бажано використовувати комп'ютерне моделювання, комп'ютерні програми, навчальну і наукову літературу, перевірену інформацію з мережі Інтернет тощо.

Відповідно до специфіки ФІП для вирішення основної задачі дослідження можуть розроблятися оригінальні комп'ютерні програми, платформи для оптимізації дослідницьких (проектних) рішень.

У пояснювальній записці (далі – ПЗ) до ФІП повинні бути наведені обґрунтування всіх прийнятих дослідницьких (проектних) рішень, опис структури і принципу проведення експерименту чи розробки нової технології, алгоритму роботи з текстовими масивами, освітнім простором, принципів схем, таблиць тощо з відповідними ілюстраціями або посиланнями на Інтернет-ресурси (Додаток 4).

Зміст та обсяг практичної частини ФІП повинні бути достатніми для повного розкриття суті роботи. Невідповідність між практичною та теоретичними частинами неприпустима. Електронні розробки ФІП допускається подавати на електронних носіях, схеми, таблиці, інший ілюстративний матеріал можуть бути представлені в додатках роботи.

Завдання до ПЗ в цілому зумовлює зміст проекту і містить в основній частині такі розділи: назву теми роботи; короткий зміст теоретичної і практичної частин роботи; вихідні дані для проектування дослідження.

Незалежно від профілю спеціальності пояснювальна записка до ФІП повинна містити такі обов'язкові структурні елементи:

- ✓ титульний аркуш з підписами студента, керівника, рецензента і бути затвердженою завідувачем випускової кафедри;

- ✓ завдання на магістерську роботу, затверджене завідувачем випускової кафедри і підписане студентом, керівником, консультантами з окремих розділів роботи;
- ✓ реферат з анотацією державною мовою та однією з мов міжнародного спілкування (стилий зміст роботи загальним обсягом не більше 150 слів);
- ✓ перелік скорочень (за необхідності) в алфавітному порядку;
- ✓ вступ (актуальність, мета, задачі, об'єкт та предмет дослідження, методи дослідження, наукова новизна отриманих результатів та їх практичне значення, публікації (за їх наявності) та особистий внесок студента, якщо опубліковані наукові роботи (або отримані позитивні рішення і патенти на винахід) за темою роботи виконані в співавторстві);
- ✓ теоретичне та практичне вирішення означеної проблематики, об'єкт та предмет і методи дослідження тощо;
- ✓ частини основної інноваційної розробки, зміст і перелік яких обумовлюється профілем спеціальності та темою ФП;
- ✓ висновки, в яких сформульовано основні підсумки роботи, отримані результати, перспективи і напрямки подальших досліджень тощо;
- ✓ список використаних джерел, в якому найменування використаних джерел розміщуються в порядку появи посилань у тексті ПЗ;
- ✓ за необхідністю подаються додатки з алгоритмами розроблених програм, переліки елементів до схем, таблиці тощо.

ФП, реалізація яких вимагає проведення великого обсягу досліджень, можна виконувати як комплексні. Якщо тематика таких робіт містить елементи різнопрофільних спеціальностей, то це є міжкафедральні (міжфакультетські, міжінститутські, міжуніверситетські) комплексні інноваційні проекти, здійснення яких доцільно доручити групам магістрантів різних спеціальностей.

Структура ФП передбачає такі складові елементи

- ✓ титульна сторінка (Додаток 3);
- ✓ зміст;
- ✓ перелік умовних позначень і скорочень (за необхідності);
- ✓ вступ;
- ✓ 2 – 4 розділи, що складаються із підпунктів і завершуються висновками до розділів;
- ✓ загальні висновки;
- ✓ список використаних джерел, у тому числі в закордонних виданнях мовою країн Європейського Союзу;
- ✓ додатки (таблиці, діаграми, ілюстрації, документи, протоколи) за необхідності.

До ФІП додається анотація та ключові слова (українською та англійською мовами).

У вступі (орієнтовний обсяг – від трьох до семи сторінок формату А4) обґрунтовуються актуальність теми, вибір об'єкта та предмета дослідження, наукове і практичне значення результатів роботи; подається короткий аналітичний огляд джерел за обраною темою, виокремлюються різні точки зору, тенденції в розробці проблеми, її теоретико-методологічні аспекти; визначається мета й завдання, методи та етапи дослідження тощо. Важливу частину вступу займає наукова новизна та практична значущість отриманих результатів. Студент має коротко викласти нові наукові положення (рішення), запропоновані особисто. Необхідно показати відмінність отриманих результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (уперше отримано, удосконалено, дістало подальший розвиток). Практична значущість роботи свідчить, що знання та розробки, отримані студентом в ході її виконання, можуть бути використані в професійній сфері.

На завершення вступу доцільно подати структуру роботи, тобто навести перелік її структурних елементів і обґрунтувати послідовність їх розміщення, зазначити, скільки сторінок займає основний текст магістерської роботи, додатки, вказати кількість таблиць, позицій використаної літератури.

Вступ до ФІП пишеться відповідно до фундаментальної проблематики дослідження та визначає основну логіку подальших наукових розробок.

У розділах, які можуть містити підрозділи, детально викладається основний зміст дослідження: теоретичні та прикладні аспекти, характеризуються факти й документи, вказуються методи та способи вирішення поставлених завдань, результати дослідження тощо.

Кожний розділ, як правило, закінчується короткими висновками у вигляді окремого пункту, що не нумерується.

Окремий розділ може бути присвячений опису власного дослідження (експерименту), методики його проведення й узагальненню отриманих результатів.

У заключній частині роботи висвітлюються загальні висновки, подаються рекомендації щодо практичного застосування результатів дослідження. Висновки обґрунтовуються із відображенням власних позицій автора відповідно до логіки поставлених завдань дослідження.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ФАХОВОГО ПРОЕКТУ

Текст ФП друкується на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм), через півтора інтервали – з використанням шрифту текстового редактора Word – Times New Roman, 14-й кегль.

Текст ФП друкується з дотриманням таких відступів від краю сторінки: лівий – 30 мм, верхній, нижній – 20 мм, правий – 10 мм.

Під час оформлення ФП необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності та чіткості зображення впродовж усього документа. Прізвища, назви підприємств, установ, організацій у магістерській роботі наводяться мовою оригіналу. Скорочення слів і словосполучень виконуються відповідно до чинних стандартів з бібліотечної і видавничої справи.

Заголовки структурних частин проекту «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ»,

«ДОДАТКИ» друкуються великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів – маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапка в кінці заголовка не ставиться. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці у підбір тексту. У кінці надрукованого таким чином заголовка ставиться крапка. Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом має дорівнювати 2 – 3 інтервалам (6 – 9 мм). Абзацний відступ має бути однаковим впродовж усього тексту та дорівнювати 125 мм. Кожну структурну частину магістерської роботи починають з нової сторінки.

Мова і стиль. ФП повинен виконуватися державною мовою.

Мовностилістичне оформлення роботи обумовлюється особливостями наукового стилю:

- формально-логічний спосіб викладення матеріалу, наявність міркувань, що сприяють доказу істини, обґрунтуванню основних висновків дослідження;
- смислова завершеність, цілісність та зв'язність думок;
- цілеспрямованість, відсутність емоційного забарвлення наукового тексту;
- об'єктивність викладу, смислова точність, стислість, ясність;
- необхідність використання спеціальної термінології.

Завдяки спеціальним термінам досягається можливість в короткій формі давати розгорнуті визначення та характеристики наукових фактів, понять,

процесів, явищ. Слід уважно підходити до вибору наукових термінів та визначень, посилаючись при цьому на авторитетні джерела (підручники, довідкові та нормативні видання тощо).

Щоб уникнути суб'єктивних суджень й акцентувати основну увагу на предметі висловлювання, в тексті застосовують переважно виклад від третьої особи («...автор рекомендує») або від першої особи множини («...на нашу думку», «...зазначимо, що»), часто використовують безіменну форму подачі інформації («...як було зауважено»). Текст проекту слід старанно вчитати та перевірити на наявність помилок.

Нумерація. Сторінки нумеруються арабськими цифрами, з дотриманням наскрізної нумерації впродовж усього тексту. Номер сторінки проставляється при комп'ютерному друці ФІП у правому верхньому куті без крапки в кінці.

Титульний аркуш ФІП є першою сторінкою проекту, але номер сторінки на ній не проставляється.

Розділи, підрозділи, пункти і підпункти роботи нумеруються арабськими цифрами. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення суті магістерської роботи та позначатися цифрами без крапки, номер ставиться після слова «РОЗДІЛ». Заголовок розділу друкується з нової сторінки. Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремленого крапкою. У кінці номера підрозділу ставиться крапка, наприклад «1.1.» (перший підрозділ першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумеруються в межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставиться крапка. У кінці номера ставиться крапка, наприклад, «2.3.2.», потім у тому ж рядку розміщується заголовок пункту.

Підпункти нумеруються у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти. Такі структурні частини магістерської роботи, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Звертаємо увагу на те, що всі сторінки, на яких розміщені зазначені структурні частини атестаційної роботи, нумеруються звичайним чином. Не нумеруються лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП».

Ілюстрації. Ілюстрації (малюнки, схеми, графіки, карти, креслення тощо) розміщуються безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше або в додатках. На всі ілюстрації мають бути зроблені посилання в тексті пояснювальної записки. Якщо ілюстрація створена не автором ФІП, необхідно дотримуватися вимог чинного законодавства про авторські права.

Таблиці. Цифровий матеріал, як правило, оформлюється у вигляді таблиць. Таблицю розташовують безпосередньо після тексту, у якому вона наведена вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці повинні бути посилання в тексті ФП. Нумерація таблиць здійснюється в межах розділу. Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, наприклад, «Таблиця 2.1».

Таблиця повинна мати назву, котра розміщується над нею та друкується симетрично до тексту. Назва та слово «Таблиця» починаються з великих літер.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під іншою або переносячи частину таблиці на наступну сторінку, при чому її підзаголовки та боковик повторюється в кожній частині таблиці.

При поділі таблиці на частини допускається її підзаголовки або боковик замінювати відповідно номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами в першій частині таблиці. Слово «Таблиця» вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: «Продовження таблиці» із зазначенням номера таблиці.

Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуться з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставляться. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм.

Скорочення слів. Всі слова у ФП слід писати повністю. У кваліфікаційній роботі допускаються лише загальноприйняті скорочення:

а) після перерахування (наприклад: та інше – та ін.; і так далі – і т.д.; і тому подібне – і т.п.);

б) при посиланнях (наприклад: дивись – див.; рисунок – рис.; таблиця – табл.);

в) при позначенні цифрами століть і років, одиниць виміру (наприклад: рік – р.; роки – рр.);

г) загальноприйняті літерні аббревіатури (наприклад: США, СОТ, ЄС).

Інші скорочення та літерні аббревіатури, що наводяться в роботі при першому згадуванні автором вказуються в круглих дужках після повного найменування та узагальнюються в переліку умовних позначень, який подається перед вступом.

Переліки. У тексті роботи можуть бути наведені переліки, що складаються як із закінчених, так і незакінчених фраз.

Якщо перелік складається з окремих слів (або невеликих фраз без розділових знаків), вони пишуться в підбір з іншим текстом і відокремлюються один від одного комою.

Список використаних джерел. Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог міжнародних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць. Зокрема потрібну інформацію можна одержати з таких стандартів: ДСТУ 8302:2015 (Додаток 5)

Додатки. Додатки оформлюються як продовження ФІП на наступних її сторінках та розміщуються в порядку появи і посилань у тексті магістерської роботи.

Якщо додатки оформлюються на наступних сторінках магістерської проекту, кожен з них починають з нової сторінки, їм дають заголовки, надруковані угорі малими літерами з першої великої симетрично стосовно тексту сторінки. Праворуч над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і цифра, що позначає додаток.

АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО ФАХОВОГО ПРОЕКТУ

Практичне виконання ФП освітньо-професійною або освітньо-науковою програмами підготовки магістрів проводиться в формі наукових досліджень під організаційно-методичним керівництвом науково-педагогічного працівника університету в оснащених навчальних, навчально-наукових на дослідних майданчиках, у базових організаціях, установах тощо.

Для ознайомлення наукової спільноти зі студентським інноваційним продуктом та з метою залучення партнерів до співпраці в довгострокових проектах до розділу Вступ – апробація пропонуємо: результати одержаних досліджень подати в студентському збірникові наукових робіт, а також у фахових виданнях МНУ імені В.О. Сухомлинського та інших вищих навчальних закладів.

Загальні вимоги до статей

Обсяг статті не менше шести повних сторінок. Структура статті має відповідати вимогам до наукових статей й складатися з таких частин:

- УДК;
- прізвище автора(авторів), назва організації та міста;
- назва статті;
- анотація та ключові слова (українською, англійською);
- текст статті, що містить такі елементи: постановку проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень та публікацій; формулювання мети статті; виклад основного матеріалу; висновки дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі;
- перелік використаних джерел.

Статті публікуються українською або англійською мовами.

Технічні вимоги. Електронний варіант статті виконується в редакторі Microsoft Word, файл має бути збережений в одному з форматів: doc, .docx. Формат сторінки А4, шрифт Times New Roman, розмір шрифту – 14. Розмір полів по 20 мм. з усіх боків, інтервал – 1,5.

ЗАХИСТ ІННОВАЦІЙНОГО ФАХОВОГО ПРОЕКТУ ТА КРИТЕРІЇ ЙОГО ОЦІНЮВАННЯ

Підготовка студента до захисту. Отримавши відгук наукового керівника, студент подає ФП на кафедру для ознайомлення та рецензування.

Не пізніше ніж за два тижні до захисту, відповідно із затвердженим графіком засідань ЕК на підставі відгуку наукового керівника та рецензії, кафедра дає рекомендацію до захисту кваліфікаційної роботи студента.

Не пізніше ніж за десять днів до захисту ФП разом із рецензією, відгуком наукового керівника передається в деканат для ЕК.

До ЕК можуть подаватися також інші матеріали, що характеризують наукову та практичну значимість роботи (опубліковані статті, тези наукових доповідей за темою дослідження; акти впровадження результатів дослідження; розроблені та виготовлені студентом макети, моделі тощо). Наявність таких матеріалів підвищує цінність ФП та враховується в формуванні сумарної оцінки.

Підготовка презентації до захисту ФП. Основна мета презентації – це забезпечення стислого та наочного подання основних результатів кваліфікаційної роботи. При створенні презентації магістранти повинні вирішити два важливих завдання:

1. Створити короткий анотований конспект свого виступу.
2. Викласти результати досліджень та їх основні положення.

Презентацію до ФП рекомендується виконувати за допомогою програмного забезпечення MS POWERPOINT.

Структура презентації:

- 1-й слайд – тема ФП, прізвище доповідача та керівника, рік захисту;
- 2-й слайд – актуальність теми роботи та проблема дослідження;
- 3-й слайд – об'єкт, предмет;
- 4-й слайд – головна мета та задачі ФП;
- 5-й слайд – методи дослідження.

На наступних слайдах відображається опис даних, які отримані в дослідженні. На останніх (2-3) слайдах відображаються загальні висновки та рекомендації до впровадження результатів ФП.

Кількість окремих слайдів презентації залежить від особливостей доповіді магістранта. При розробці презентації рекомендується дотримуватися таких вимог:

- ✓ тривалість доповіді 7-10 хв.;
- ✓ максимальна кількість слайдів не повинна перевищувати 15;
- ✓ використовуються ключові слова і фрази, а не речення;

- ✓ текстовий матеріал подається в схемах та організаційних діаграмах, числовий – у таблицях або діаграмах (графік – демонстрація змін у часі, діаграма – демонстрація відношення частини до цілого, гістограма – демонстрація порівнянь);
- ✓ матеріал має бути підкріплений графічними зображеннями та відеофрагментами;
- ✓ дотримана логіка викладу та грамотність;
- ✓ доповідь магістра доповнює інформацію на слайді, а не дублює її;
- ✓ ефекти анімації не заважають сприйняттю, а акцентують увагу на потрібних моментах доповіді;
- ✓ текст легко читається (мінімальний розмір шрифту 20, напівжирний);
- ✓ фон, колір тексту та діаграм синхронізовані й відповідають правилу трьох основних кольорів та їхніх відтінків;
- ✓ шаблон оформлення однаковий для всіх слайдів презентації;
- ✓ витримується контраст між текстом, фоном і графікою.

Створення презентації – справа особлива, що залежить від рис характеру доповідача та аудиторії, перед якою робиться доповідь. Але бажано при їх створенні дотримуватися таких рекомендацій:

- ✓ використання, по можливості, стандартних шаблонів презентацій, бо вони вже пророблені дизайнерами;
- ✓ розміщення більш важливих об'єктів у правому верхньому куті, а в лівому нижньому – менш важливих;
- ✓ врахування умови розділення слайда-документа на різні зони;
- ✓ урівноваження об'єктів відносно «золотої лінії»;
- ✓ обрання необхідного стилю розмітки і рідше використання розміткою «Пустий слайд»;
- ✓ вільна, «невикористана» площа наочної поверхні, може становити до 30%; використана – не більше 70%;
- ✓ обережна зміна фону і кольорових співвідношень тексту та фону;
- ✓ команда «Застосуйте шаблон оформлення» діє на всі слайди презентації і не може бути застосована лише до одного слайду;
- ✓ використання коротких текстових описів і якомога більшої кількості таблиць, схем, діаграм, рисунків та ін.;
- ✓ анімаційний об'єкт на слайді може з'явитися, а потім зникнути, тому можна створити два однакових слайди, але на другому відключити ефекти анімації;
- ✓ не застосовувати яскраві та строкаті допоміжні об'єкти;
- ✓ не застосовувати багато ефектів анімації;
- ✓ обережно слід використовувати ефекти анімації:
  - «виповзання» – надто повільне;

- «поява тексту по літерах» – також суттєво призупинить презентацію;
  - для «останніх» об'єктів, бо вони почнуть пересікати попередні та мерехтити в очах;
- ✓ не застосовувати ефекти до заголовків слайдів;
  - ✓ дотримання єдиного стилю розміщення об'єктів;
  - ✓ обрання однакових типів ефектів для однакових за суттю об'єктів;
  - ✓ читання кожних 6 символів потребує мінімум 1 сек., а сумарний час «проявлення» слайда не повинен перевищувати 3-5 секунд, крім випадку, коли дійсно необхідно затримати появу об'єкта.

Основні рекомендації до відображення тексту:

- ✓ лаконічний текст сприймається краще, ніж текст, засмічений додатковими елементами;
- ✓ в горизонтальній колонці бажано використовувати не більше 40-50 знаків, у тексті з більш довгими рядками важче шукати початок наступного рядка;
- ✓ шрифт, що найкраще зчитується, – 16-20 розміру, через два інтервали, не використовуйте шрифтів менше 10 пунктів;
- ✓ виділення (напівжирний, курсив, ущільнений шрифт) треба використовувати обережно; надлишок виділених фрагментів може виглядати нав'язливо;
- ✓ доцільно використовувати короткі абзаци, які містять перевагу над довгими, не розбитими на абзаци текстами;
- ✓ текст з обрамленням привертає більш пильну увагу, ніж без нього.

При створенні таблиць на презентації необхідно дотримуватися таких рекомендацій:

- ✓ частіше застосовуйте лінії товщиною в 0,5 або 1 пункт;
- ✓ не застосовуйте ліній товщиною більше 3-4 пунктів;
- ✓ не використовуйте більше 3-х стилів ліній у вашій таблиці;
- ✓ уникайте оформлення таблиці подвійними лініями;
- ✓ застосовуйте центровані абзаци в заголовках таблиці;
- ✓ не використовуйте більше двох варіантів заливки таблиці;
- ✓ уникайте заливки таблиці сірим кольором (інтенсивність понад 30); забезпечуйте зазор між текстом таблиці та її межею не менше 3 пунктів, а краще 6 або 9 пунктів;
- ✓ формуйте таблицю так, щоб був виділений тільки один рядок (колонка) з найважливішим результатом.

При використанні діаграм дотримуйтесь таких рекомендацій:

- ✓ не зловживайте ефектами об'єму, інакше Ви втратите наочність вашої діаграми;
- ✓ використовуйте різноманітні варіанти штрихів;

- ✓ виділяйте червоним кольором найважливіший графік;
- ✓ використовуйте максимально контрастні кольори для різних графіків (краще різноманітні штрихи);
- ✓ не використовуйте велику кількість графіків на одній діаграмі.

При застосуванні та виборі кольорів пам'ятайте, що по рангу комфортності/дискомфортності колірні поєднання розташовуються в наступному порядку:

1. Зона комфортності: синій на білому, чорний на жовтому, зелений на білому, чорний на білому, жовтий на чорному, білий на чорному, зелений на червоному, червоний на жовтому.
2. Нейтральне сприймання: білий на синьому, червоний на білому, синій на жовтому, оранжевий на чорному, жовтий на синьому, оранжевий на білому, білий на зеленому.
3. Зона дискомфорту (не рекомендується використовувати): червоний на зеленому, коричневий на білому, білий на коричневому, коричневий на жовтому, жовтий на коричневому, білий на червоному, жовтий на червоному.

Презентація повинна бути виконана за кілька днів до попереднього захисту магістерської роботи на кафедрі.

Захист ФІП. До захисту ФІП допускаються студенти, які повністю виконали всі вимоги навчального плану.

Захист проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії.

Члени ЕК заслуховують виступ автора ФІП, ознайомлюються з рецензією на неї та відгуком наукового керівника.

Для виступу перед екзаменаційною комісією магістранту надається орієнтовно десять хвилин.

Усний виступ магістранта на відкритому засіданні ЕК, як правило, охоплює:

- ✓ обґрунтування актуальності теми;
- ✓ визначення мети ФІП, логіки реалізації конкретних завдань;
- ✓ розкриття сутності наукової новизни і практичної значимості отриманих результатів дослідження;
- ✓ виклад висновків, рекомендацій.

Студент зобов'язаний також по суті відповісти на запитання членів ЕК та присутніх, дати аргументовані роз'яснення щодо критичних зауважень рецензії.

Під час виступу випускник магістратури має продемонструвати вільне володіння матеріалом дослідження й довести наукову та практичну цінність виконаної роботи, зокрема:

- ✓ виявити ґрунтовну обізнаність і широку ерудицію щодо обраної проблеми і предмета дослідження, у тому числі у зарубіжних джерелах, у контексті своєї спеціальності;
- ✓ показати інноваційний характер самостійно отриманих результатів;
- ✓ поєднати виступ із використанням мультимедійних засобів, демонструванням таблиць, схем, виробів тощо.

Рішення про оцінку кваліфікаційної роботи приймається на закритому засіданні ЕК. Визначальними критеріями при цьому виступають самостійність, наукова новизна, практична значимість рекомендацій, здатність студента вести дискусію, аргументовано захищати свої ідеї й висновки, його обізнаність із джерелами інформації (у тому числі зарубіжними) за проблемою дослідження.

Найвищі сумарні оцінки за ФП ставляться, якщо магістрант брав участь у наукових проектах, міжнародних студентських обмінах (підтвердив це документально), представив на захист опубліковані статті, матеріали наукових доповідей за темою дослідження, акти впровадження результатів дослідження, розроблені макети, моделі, програми та ін.

Студентові, який успішно захистив ФП, за рішенням ЕК присвоюється ступінь магістра, вручається диплом і додаток до нього.

Якщо студент склав на «відмінно» не менше 75 % дисциплін навчального плану, а з інших дисциплін отримав оцінку «добре» і захистив кваліфікаційну роботу з оцінкою «відмінно» (не менше 90 балів за шкалою ЄКТС), йому видається диплом з відзнакою.

Кваліфікаційна робота (один примірник), рецензія, відгук наукового керівника, анотація та навчальна картка студента здаються для зберігання на кафедрі.

Тема та оцінка кваліфікаційного ФП заноситься в додаток до диплома випускника, залікову книжку й навчальну індивідуальну картку студента.

За пропозицією екзаменаційної комісії кращі ФП відзначаються заохочувальними заходами, зокрема, рекомендаціями до вступу в аспірантуру.

У випадках, коли захист ФП визнається незадовільним, ЕК визначає, чи може студент подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену відповідною кафедрою.

Студент, який не захистив магістерську роботу, допускається до повторного її захисту протягом трьох років після закінчення вищого навчального закладу.

Студентам, які не захищали кваліфікаційну роботу з поважної причини (підтвердженої документально), наказом ректора може бути продовжено термін навчання до закінчення терміну роботи ЕК з метою захисту ФП, але не більше, ніж на один рік.

Критерії оцінювання ФІП

Оцінка «відмінно» (А) виставляється, якщо до магістерської роботи немає суттєвих зауважень, написана вона на високому теоретичному рівні, містить самостійні висновки та практичні рекомендації. Доповідь магістранта на захисті змістовна, логічна, обґрунтована; відгук керівника і рецензії – схвальні; відповіді на запитання членів ЕК – чіткі, правильні й аргументовані; робота за всіма параметрами відповідає встановленим вимогам.

Оцінку «добре» (В, С) студент отримує в разі достатнього рівня розкриття теми дослідження, наявності окремих недоліків непринципового значення (наприклад, поверховий і неповний аналіз наукової літератури, недостатній і некритичний розгляд дискусійних позицій, концепцій та теорій, нечітко визначені елементи новизни та практичного значення, наявні окремі зауваження в рецензії та у відгуку наукового керівника). Проте в цілому недоліки кардинально не змінюють позитивну оцінку роботи, відповіді на запитання членів ДЕК, в основному правильні; робота оформлена відповідно до встановлених вимог.

Оцінка «задовільно» (D, E) виставляється, якщо тема магістерської роботи здебільшого розкрита, але є недоліки змістовного характеру: нечітко сформульовані мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження; наявна надмірна описовість в аналізі літературних джерел, обмежений аналіз дискусійних точок зору; добір інформаційних матеріалів не завжди обґрунтований; висновки обмежені, конкретні пропозиції не обґрунтовані; рецензія і відгук містять суттєві зауваження, які не були чітко пояснені під час захисту; доповідь студента була невдалою, відповіді на запитання членів ДЕК не були вичерпними і достатньо аргументованими; є зауваження щодо оформлення магістерської роботи згідно зі стандартами.

Оцінку «незадовільно» (FX) студент отримує, якщо тема фактично не розкрита, робота за змістом не відповідає вибраній темі; належним чином не сформульовано мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження; порушено логіку і послідовність викладу матеріалу, розділи не взаємоузгоджені; відсутній огляд сучасної літератури; аналіз проблеми поверховий; використані застарілі інформаційні джерела; відсутні особисті висновки і пропозиції; рецензія і відгук негативні або містять численні принципові зауваження; незадовільні відповіді на запитання членів ДЕК; ФІП не оформлений за стандартами.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ЄКТС	Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Зміст оцінки
А	90-100	5 (відмінно)	- повна відповідність змісту роботи темі;

			<ul style="list-style-type: none"> - тема розкрита глибоко та повно; - правильно визначено концептуальний апарат дослідження; - дотримані норми наукової культури і грамотності написання тексту; - дотримані вимоги до написання та оформлення; - робота виконана на високому рівні складності й науковості; - повноцінно використана джерельна база; - систематизовано, якісно оформлено та вдало представлено систему ілюстративного матеріалу; - студентом виявлена самостійність при плануванні та виконанні дослідження; - здійснена апробація результатів дослідження; - виконання кваліфікаційної роботи відбувалося із дотриманням графіка; - наявний позитивний відгук керівника; - рецензент оцінив рівень роботи як дуже високий (відмінний); - впевнений, аргументований захист із використанням сучасних методів унаочнення, високий рівень володіння змістом роботи, чіткі та коректні відповіді на запитання.
В	80-89	4 (добре)	<ul style="list-style-type: none"> - зміст повністю відповідає темі роботи; - достатньо повне та глибоке розкриття теми; - правильно визначено концептуальний апарат дослідження; - в цілому дотримані норми наукової культури і грамотності написання тексту, - допущені незначні відхилення від вимог до написання та оформлення наукових робіт; - достатньо високий рівень складності й науковості виконаної роботи; - належним чином представлено й використано джерельну базу; - систематизовано та якісно оформлено систему ілюстративного матеріалу; - виявлено певну самостійність при плануванні та виконанні дослідження; - виконання кваліфікаційної роботи відбувалося із дотриманням графіка. - загалом позитивний відгук керівника; - рецензент, висловивши несуттєві

			<p>зауваження та побажання, оцінив рівень роботи як високий («добре» – за національною шкалою);</p> <ul style="list-style-type: none"> - в цілому впевнений, аргументований захист, хороший рівень володіння змістом дослідження, правильні відповіді на запитання.
C	65-79		<ul style="list-style-type: none"> - зміст відповідає темі роботи; - тему в цілому розкрито; - в цілому правильно визначено концептуальний апарат дослідження; - наявні окремі порушення норм наукової культури і грамотності написання тексту; - допущені окремі відхилення від вимог до написання та оформлення наукових робіт; - достатній рівень складності й науковості виконаної роботи; - достатній рівень представлення і використання джерельної бази; - якісно оформлено та представлено ілюстративний матеріал; - наявні елементи самостійності студента при плануванні та виконанні дослідження; - в цілому графік виконання кваліфікаційної роботи дотримувався; - наявні незначні зауваження у відгуку керівника; - рецензент, вказавши на ряд недоліків, оцінив рівень її виконання як достатньо високий («добре» - за національною шкалою); - в цілому логічний, аргументований виступ, правильні відповіді на питання і зауваження рецензента.
D	55-64	3 (задовільно)	<ul style="list-style-type: none"> - зміст значною мірою відповідає темі роботи; - недостатньо повне розкриття теми; - концептуальний апарат дослідження потребує окремих уточнень; - є певні відхилення від вимог до написання та оформлення наукових робіт; - допущені окремі порушення вимог до наукової культури та літературного оформлення тексту; - посередній рівень складності й науковості виконаної роботи; - джерельну базу представлено і використано не повною мірою; - ілюстративний матеріал фрагментарно представляє зміст роботи, є суттєві зауваження до його

			<p>оформлення;</p> <ul style="list-style-type: none"> - студент не виявив самостійності в процесі плануванні та виконання дослідження; - спостерігалися порушення графіка виконання роботи (що зафіксовано в протоколах кафедри та відгуку наукового керівника); - наявні суттєві зауваження у відгуку керівника та рецензії; - невпевнений виступ на захисті, неповні або некоректні відповіді на запитання членів
E	50-54		<ul style="list-style-type: none"> - зміст значною мірою відповідає темі роботи; - неповне розкриття теми; - концептуальний апарат дослідження потребує суттєвих уточнень; - наявні суттєві порушення норм наукової культури і літературного оформлення тексту; - допущені суттєві відхилення від вимог до написання та оформлення наукових робіт; - рівень складності й науковості виконаної роботи мінімально достатній; - рівень представлення й використання джерельної бази мінімально достатній; - наявний ілюстративний матеріал має випадковий, несистематизований характер, є суттєві зауваження до його оформлення; - студент не виявив здатності до самостійного планування та виконання дослідження; - допущено серйозні порушення графіка виконання кваліфікаційної роботи, зафіксовані в протоколах кафедри та відгуку наукового керівника; - у відгуку керівника зафіксовано ряд зауважень; - рецензент вказує на ряд суттєвих недоліків у роботі, оцінюючи її мінімальним позитивним балом («задовільно») за умови позитивного захисту; - мінімально достатній рівень володіння змістом дослідження, невпевнений виступ, нечіткі та неповні відповіді на питання членів комісії та зауваження рецензента.
FX	35-49	2 (незадовільно)	<ul style="list-style-type: none"> - спостерігається невідповідність змісту темі роботи;

			<ul style="list-style-type: none"> - не розкрито тему дослідження; - концептуальний апарат дослідження визначено не правильно; - виявлено значну кількість помилок у розкритті змісту дослідження; - не дотримані норми наукової культури і літературного оформлення тексту; - кваліфікаційна робота не відповідає чинним вимогам до написання та оформлення наукових робіт; - недостатній рівень складності й науковості виконаної роботи; - поверхово представлено і використано джерельну базу; - відсутність або низька якість ілюстративного матеріалу; - виявлено нездатність до самостійного планування та виконання дослідження; - недотримання графіку написання роботи, зафіксоване в протоколах кафедри та відгуку наукового керівника; - негативний відгук наукового керівника; - рецензент вказує на системні недоліки у роботі, оцінюючи її негативно («незадовільно» – за національною шкалою); - невпевнений виступ на захисті, низький рівень володіння змістом роботи, відсутність відповідей на питання та зауваження.
F	1-34 балів	«Незадовільно» з обов'язковим виконання кваліфікаційної роботи за новою темою	<ul style="list-style-type: none"> - зміст не відповідає темі роботи; - не розкрито тему дослідження; - виявлено плагіат; - робота не відповідає вимогам до написання й оформлення наукових робіт; - робота має ненауковий характер; - відсутність ілюстративного матеріалу; - студент виявив нездатність до самостійного планування та виконання дослідження; - невиконання графіка написання курсової роботи (що зафіксовано в протоколах кафедри); - негативний відгук наукового керівника; - негативний відгук рецензента («незадовільно» - за національною шкалою); - студент не володіє змістом роботи, що виявилось у відсутності її презентації на захисті; - студент не в змозі відповісти на питання членів комісії та зауваження рецензента.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Порядок відмови у виконанні ФІП. За результатами попереднього захисту ФІП на засіданні кафедри може бути прийняте рішення з боку членів комісії про відмову здійснення магістрантом подальшої роботи над ФІП та рекомендацію у подальшому складати державний кваліфікаційний іспит задля дипломної атестації випускника магістратури. Рішення про припинення виконання ФІП приймається за таких умов:

- ✓ порушення термінів виконання ФІП без поважних причин;
- ✓ псевдонауковість, аналіз проблеми дослідження поверховий;
- ✓ виявлення плагіату в роботі;
- ✓ низький рівень виконання ФІП, зокрема відсутність гіпотези дослідження, ґрунтовної науково-методичної основи дослідження тощо;
- ✓ тема ФІП фактично не розкрита, робота за змістом не відповідає обраній темі;
- ✓ порушено логіку і послідовність викладу матеріалу, розділи не взаємоузгоджені;
- ✓ відсутній огляд сучасних наукових джерел із проблеми дослідження;
- ✓ відсутні ґрунтовні власні висновки дослідження і пропозиції щодо перспектив подальших наукових досліджень.

Рішення про припинення виконання магістрантом ФІП затверджується відповідним протоколом засідання кафедри.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Декану факультету (завідувачу кафедри
української мови і літератури)

_____ (прізвище, ініціали)

студента _____ курсу _____ групи
спеціальності

_____ спеціалізації

_____ освітнього ступеня «Магістр»

_____ (прізвище, ім'я, по батькові студента)

ЗАЯВА

Прошу закріпити мене для написання фахового інноваційного проекту за
кафедрою _____

та призначити керівником _____

Тема роботи _____

_____ 20 _____ р.

_____ Підпис

ПОГОДЖЕНО:

Декан факультету _____ (підпис) _____ (ПІБ)

Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (ПІБ)

Керівник ФІП _____ (підпис) _____ (ПІБ)

Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Факультет _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

_____
(науковий ступінь, вчене звання)(підпис) (ПІБ)
“ ____ ” _____ 20 ____ року

**ЗАВДАННЯ ДО ВИКОНАННЯ ФАХОВОГО
ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЕКТУ МАГІСТРАНТОМ**

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)
Спеціальність _____
(код і назва)
Спеціалізація _____
(назва)
Магістерська програма _____
(назва)
Програма підготовки _____
(освітньо-професійна або освітньо-наукова)
Тема магістерської роботи _____

затверджена наказом ректора від “ ____ ” _____ 20 ____ р. № _____

Термін подання завершеної роботи на кафедру _____
(рік, місяць, число)

Вихідні дані до магістерської роботи _____

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. _____
2. _____
3. _____

Перелік графічного матеріалу (за потреби) _____

Дата видачі завдання “ ____ ” _____ 20 ____ р.

Керівник магістерської роботи _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Завдання прийняв до виконання _____
(підпис) (прізвище та ініціали студента)

Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Факультет (кафедра) _____

УДК

ПОГОДЖЕНО ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

Декан факультету

Завідувач кафедри

_____ (назва факультету (ННІ))

_____ (назва кафедри)

_____ (підпис)

_____ (ПІБ)

_____ (підпис)

_____ (ПІБ)

«_____» _____ р.

«_____» _____ р.

ФАХОВИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЕКТ

на тему _____

Спеціальність _____ (код і назва)

Спеціалізація _____ (назва)

Магістерська програма _____ (назва)

Програма підготовки _____ (освітньо-професійна або освітньо-наукова)

Керівник магістерської роботи

_____ (науковий ступінь та вчене звання)

_____ (підпис)

_____ (ПІБ)

Виконав

_____ (підпис)

_____ (ПІБ студента)

Миколаїв – 2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДО ФАХОВОГО ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЕКТУ (ЯК ВАРІАНТ)

Вважаємо, що в пояснювальній записці до фахового інноваційного проекту повинні бути такі складові:

- 1). Виконавець (чи список виконавців).
- 2). Об'єкт; мета; завдання; методи дослідження; теоретичне значення та практична реалізація продукції; ефективність впровадження та сфера використання (*наукова новизна може бути, а, можливо, й ні*).
- 3). Бібліографічний опис (*якщо це інноваційний проект, то опис лише на кілька позицій*).
- 4). Опис наукової продукції (*піваркуша чи аркуш*).
- 5). Форми та умови передачі продукції.
- 6). Право інтелектуальної власності (за наявності).
- 7) Бажаний характер співробітництва з інвестором – додаткова інформація (за наявності).

Наприклад:

1). **Виконавець (чи список виконавців):**

Іванова І.І. – магістрант....

2). **Об'єктом** є акцентуація у поетичних творах...; **мета:** з'ясовано наголошування...; **методи дослідження:** з метою встановлення наголошення граматичних класів слів та визначення акцентних типів використано описовий метод...; **теоретичне значення:** вивчення історії становлення українського літературного наголосу; **практична реалізація продукції:** результати дослідження будуть використані при...; **ефективність впровадження та сфера використання:** публікації в фахових журналах, участь у Всеукраїнських наукових конференціях....

3). **Бібліографічний опис:**

Іванова І.І. Особливості акцентування іменників у поетичній творчості письменників кінця XVIII – XIX століть. *Наукові записки. Серія «Філологічна». Вип. 40.* Острого: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2013. С. 36–39.

4). **Опис наукової продукції:** для виявлення основних тенденцій у наголошуванні іменних частин мови встановлено основні акцентні типи для кожної групи лексем; досліджуваний матеріал проаналізовано і зіставлено з наголошенням у сучасній українській літературній мові....

5). **Форми та умови передачі продукції** – спільні НДР, навчання персоналу (студентів чи учнів).

б). **Право інтелектуальної власності:** патент....

ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ФІП
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ,

	<p>2015. 88 с.</p> <p>4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.</p> <p>5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.</p>
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<p>1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.</p> <p>2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.</p> <p>3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.</p>
Без автора	<p>1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с.</p> <p>2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с.</p> <p>3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с.</p> <p>4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.</p> <p>5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с.</p> <p>6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с.</p> <p>7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с.</p> <p>8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с.</p> <p>9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с.</p> <p>10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с.</p> <p>11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p>
Багатотомні видання	<p>1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p> <p>2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с.</p> <p>3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02.</p>

	<p>Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
Дисертації	<p>1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536.</p> <p>4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
Архівні документи	<p>1. Лист Голови Спільки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спільки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаніка НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
Патенти	<p>1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p> <p>2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p>
Препринти	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения</p>

	материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 4. Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с. 5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні показники (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).
Частина видання: книги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 3. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197. 4. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
Частина видання:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> :

матеріалів конференцій (тези, доповіді)	<p>матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p> <p>2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>3. Кононенко Н. Методологія толерантності в системі суспільних відносин. <i>Формування толерантного свідомості в суспільстві</i> : матеріали VII міжнарод. антитерорист. форуму (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Київ, 2011. С. 145–150.</p> <p>4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>
Частина видання: довідкового видання	<p>1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.</p> <p>2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоець, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p> <p>3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.</p>
Частина видання: продовжуваного видання	<p>1. Коломоець Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формування їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.</p> <p>3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p> <p>4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.</p>
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	<p>1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>2. Коломоець Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79.</p> <p>3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України.</p>

Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf.

3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf>. (дата звернення: 15.11.2017).
4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. *Наука та інновації*. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: <https://doi.org/10.15407/scin12.06.006>.

ДЛЯ ПОДАТОК